

SAĞLIK HİZMETLERİ MYO

İlk ve Acil Yardım

AYP 106-Farmakoloji

Öğr. Gör. Selma ALAKUŞ

Farmakodinami

AYP 106-Farmakoloji

Hafta-4

İLAÇLARIN ETKİLERİ

- İlaç molekülleri hastanın endojen molekülleri ile bir araya gelerek onların tepki oluşturmalarına veya dermato-aktif ilaçlardaki gibi organizmaya dıştan temas sonucu istenilen (terapötik) ve istenilmeyen (toksik ve yan etkiler) etkiler oluştururlar.

- **Terapötik etki:**
- İlaçların subselüler ve selüler yapılarda biyokimyasal veya elektrofizyolojik tepkimeler meydana getirmesi veya değişikliklere sebebiyet vermesi etki olarak tanımlanır.
- Plasebo etki:
- Renk, şekil, koku bakımından aktif ilaca benzer ama farmakolojik etkisi yoktur.

- İstenmeyen etkiler:
- Tedaviye yönelik olmayan, yan yada istenmeyen etkilerdir.
- Tersinir etkiler:

İlaçların Etkisini Değiştiren Faktörler

- İlacın verilmiş yolu
- İlacın verilmiş zamanı
- Vücut ağırlığı
- Eliminasyon organlarının hastalıkları
(böbrek ve karaciğer yetmezliği gibi)

Cinsiyet

Yaş

- Genetik faktörler
- Tolerans, taşıflaksi, desensitizasyon, direnç gelişmesi
- Bağımlılık
- Hamilelik
- Besinler
- Diğer ilaçların vücutta bulunması
- Laboratuvar test sonuçlarına ilaçların etkisi

İlaçların Etki Mekanizmaları

- a) Reseptör üzerine olan etki
- b) Transit sistemlere olan etki
- c) Bir enzim üzerine olan etki
- d) Makromoleküllerin sentez üzerine etkisi
- e) Fiziko-kimyasal etki

İlaç Etkileşimleri

- **Etkileşme:**
 - Birden fazla ilacın bir arada
 - Bulunduklarında etkilerini kantitatif ve kalitatif şeklinde değiştirmeleri olayına etkileşim denir.
- **Farmasötik etkileşimler:**
 - Birden fazla ilacın vücut dışında bir arada olmasıyla oluşan etkileşimdir.

- **Farmakodinamik Etkileşmeler:**
- Bir ilaç diğ erinin etkisini artırır yada azaltır.
- İkiye ayrılmaktadır.
- Sinerjizma ve antagonizma'dır.

A) Antagonizma:

Üç çeşidi bulunmaktadır.

- a) Kimyasal antagonizma
- b) Fizyolojik antagonizma
- c) Farmakolojik antagonizma

- **B) Sinerjizma**
- Bir ilacın etkisinin diğer ilaç tarafından artırılması olayıdır, iki türdür.
 - 1) **Sumasyon (aditif) etkileşme.**
 - 2) **Potansiyalizasyon.**

- **Farmakokinetik Etkileşmeler:**
- Bir ilacın diğer bir ilacın farmakokinetiğini değiştirerek onun plazmadaki ve etki yerindeki etki düzeyini ve miktarını değiştirmesi olayıdır.
 - a) Absorbsiyon düzeyindeki farmakokinetik etkileşmeler
 - b) Dağılım düzeyindeki farmakokinetik etkileşmeler

- c) Metabolizma düzeyindeki farmakokinetik etkileşmeler
- d) İtrah düzeyindeki farmakokinetik etkileşmeler

İlaç Etkileşimlerini Etkileyen Faktörler

- Doz
- Birlikte kullanılan ilaçların özelliği
- İlacın veriliş yolu
- Hasta ile ilgili özellikler
- İlaçların etkisini belirleyen faktörler
- İlaç konsantrasyonu
- Reseptör sayısı

- İlaç reseptör bağının gücü
- Reseptöre selektivite
- İlacın intrinsek aktivitesi
- İlaçlara karşı duyarlılık değişiklikleri
- Tolerans
- Taşıflaksi
- Bağımlılık
- İlaç allerjisi

Kaynaklar

- 1) Dökmeci,İ. Sağlık Yüksek Okullar İçin Farmakoloji. Kısaltılmış Temel Bilgiler. Nobel Kitapevi. 2011. İstanbul
- 2) İncesu,A.G.Hemşirelik, Fizyoterapi, AnesteziSağlık Ön Lisans Bölümleri İçin Farmakoloji. Güneş Tıp Kitapevleri.2019 Ankara

3) Kara,H. Sağlık Yüksek Okulları İçin
Farmakoloji Geniřletilmiř 2.Baskı.Göktuė
Basın Yayın ve Dağıtım.2013. Sivas

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Öğr. Gör. Selma ALAKUŞ

